

EUROPEAN COMMISSION
DIRECTORATE-GENERAL
CLIMATE ACTION

Directorate B - European and International Carbon Markets

12. sz. útmutató dokumentum

az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerében a harmonizált ingyenes kiosztási módszerről – 2024. évi felülvizsgálat

Útmutató az ingyenes kiosztásnak a végrehajtott energiahatékonyság-javító intézkedések feltételéhez kötéséről

A végleges változat kiadása: 2024. február 26.

Az útmutató nem jelenti a Bizottság hivatalos álláspontját, és jogilag nem kötelező érvényű. Célja ugyanakkor, hogy egyértelművé tegye az EU ETS-irányelvben és a FAR-ban megállapított követelményeket, és alapvető fontosságú a jogilag kötelező érvényű szabályok értelmezéséhez.

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés.....	3
1.1	Jelen útmutató dokumentum hatálya.....	3
1.2	Az útmutató dokumentum szerkezete.....	3
1.3	Hol találhatóak meg az útmutató dokumentumok.....	4
2	Jogszabályi háttér.....	5
2.1	A 2003/87/EK irányelv.....	5
2.2	A Bizottság (EU) 2019/331 felhatalmazáson alapuló rendelete.....	6
3	Az energetikai auditok és az energiagazdálkodási rendszerek bemutatása.....	9
3.1	Az energetikai auditok és az energiagazdálkodási rendszerek.....	9
3.2	Energetikai auditok vagy energiagazdálkodási rendszerek ajánlásai.....	10
3.3	Az üzemeltetők önbevallása	11
4	Az ingyenes kiosztás szempontjából lényeges ajánlások ellenőrzése.....	13
4.1	Lépésenkénti megközelítés.....	15
4.2	A vonatkozó alapidőszak	16
4.3	Energiamegtakarítás az ipari folyamaton belül.....	17
4.4	Megtérülési idő.....	19
4.5	Ésszerűtlen beruházási költségek / támogatható kritériumok.....	20
4.6	Létesítmény-specifikus üzemeltetési feltételek.....	22
4.7	A fennmaradó intézkedéseket teljes mértékben végrehajtották?.....	23
4.8	Az üvegházhatást okozó gázok csökkentésének egyenértékűsége.....	23
5	A csökkentéssel visszatartott kibocsátási egységek visszaszerzése.....	27
6	Az ajánlások végrehajtási eljárása	28
7	Hitelesítési szempontok.....	29

1 Bevezetés

1.1 Jelen útmutató dokumentum hatálya

Ez az útmutató dokumentum (a továbbiakban: GD) részét képezi egy olyan dokumentumcsoportnak, amely célja, hogy a 2003/87/EK irányelvnek (a továbbiakban: EU ETS-irányelv) és a kibocsátási egységek harmonizált ingyenes kiosztására vonatkozó uniós szintű átmeneti szabályoknak a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10a. cikke értelmében történő meghatározásáról szóló, a Bizottság (EU) 2019/331 felhatalmazáson alapuló rendeletnek (a továbbiakban: FAR)² valamint a későbbi végrehajtási jogszabályoknak a felülvizsgálatát követően segítséget nyújtson a tagállamoknak¹ és illetékes hatóságoknak az EU ETS IV. kereskedési időszakának második kiosztási periódusára vonatkozó kiosztási módszertan EU-szintű következetes végrehajtásában. Az 1. számú kiosztási módszertanhoz kapcsolódó általános útmutató dokumentum áttekintést ad az egész útmutató dokumentumcsoport jogszabályi háttéréről. Azt is bemutatja, hogy a különböző útmutató dokumentumok hogyan kapcsolódnak egymáshoz, és szöszedetet biztosít az útmutatóban használt terminológiához.

A GD az ingyenes kiosztás feltételrendszerét mutatja be szem előtt tartva az energiahatékonysági intézkedések megvalósítását. Ezt a szempontot újonnan vezették be az EU ETS-irányelv³ 10a. cikkének (1) bekezdésében, azzal a céllal, hogy tovább ösztönözzék az ÜHG-kibocsátás csökkentését. Jelen dokumentum ennek a szabálynak a gyakorlati megvalósítását mutatja be az üzemeltetők, a hitelesítők és az illetékes hatóságok számára.

1.2 Az útmutató dokumentum szerkezete

A GD az EU ETS-irányelv és a FAR vonatkozó jogszabályi szövegének áttekintésével kezdődik. A harmadik fejezet általános információkat tartalmaz az energetikai auditokról és a tanúsított energiagazdálkodási rendszerekről (a továbbiakban: EnMS), arról, hogy milyen típusú energiahatékonysági ajánlások származhatnak az auditokból vagy rendszerekből, és ezek hogyan valósíthatók meg.

A negyedik fejezet elmagyarázza, hogy mely energetikai audit vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszer keretében tett ajánlások lényegesek a FAR-ral összefüggésében. A döntési fa áttekintést ad a FAR 22a. cikkének (1) bekezdésében felsorolt összes feltételről, és kiemeli, hogy az üzemeltetőnek milyen bizonyítékot kell benyújtania, mikor érvényesek a feltételek, és milyen ellenőrzéseket kell végrehajtania az üzemeltetőnek egy adott feltétel fennállásának bizonyításához.

¹ Amikor jelen útmutató dokumentumban a „tagállamok” kifejezés szerepel, ez magában foglalja az EU ETS hatálya alá tartozó EFTA-országokat is.

² A Bizottság (EU) 2019/331 felhatalmazáson alapuló rendelete (2018. december 19.) a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10a. cikke szerinti, a kibocsátási egységek harmonizált ingyenes kiosztására vonatkozó átmeneti uniós szintű szabályok meghatározásáról.

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/959 irányelve (2023. május 10.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról szóló 2003/87/EK irányelv és az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei uniós kereskedelmi rendszere piaci stabilitási tartalékának létrehozásáról és működtetéséről szóló (EU) 2015/1814 határozat módosításáról (EGT vonatkozású szöveg), PE/9/2023/REV/1, OJ L 130, 16.5.2023, 134–202. oldalak, lásd: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj>

Az ötödik fejezet tájékoztatást ad arról, hogy az üzemeltető hogyan kaphatja meg a csökkentéssel visszatartott kibocsátási egységeket, ha később hitelt érdemlően bizonyítani tudja az energiahatékonysági intézkedések végrehajtását. Részletesebb tájékoztatás lesz majd elérhető az ALC-rendeletben, amikor a jogalap egyértelművé válik.⁴

A hatodik fejezet tisztázza, hogyan lehet a FAR 22a. cikkében foglalt feltételek alkalmazására vonatkozó bizonyítékokat összehangolt és következetes módon gyűjteni, egyenlő versenyfeltételeket teremtve a tagállamok között. A hetedik fejezet a hitelesítők számára fontos szempontokat mutatja be.

1.3 Hol találhatóak meg az útmutató dokumentumok

A Bizottságnak az ingyenes kiosztási szabályokkal kapcsolatos összes útmutatója, a gyakran ismételt kérdések (GYIK) és a sablonok a következő helyen találhatóak meg:

https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/allowances_en#tab-0-1

Ezenkívül, a Bizottság az EU ETS keretében az MRVA-val (Monitoring, Reporting, Verification and Accreditation) kapcsolatos iránymutatások széles skáláját bocsátotta rendelkezésre. Feltételezhető, hogy a jelen dokumentum felhasználója legalább az MRVA alapelveit ismeri.

A jelen dokumentumban található jogszabályhelyekre való hivatkozások a felülvizsgált EU ETS-irányelvre és a FAR-ra utalnak.

Megjegyzés az Útmutató dokumentum ezen verziójában található megoldatlan problémákról

Mivel a FAR és az ALC rendeletek módosítása még nem zárult le, a jelen Útmutató dokumentum bizonyos elemei egyelőre még nincsenek véglegesítve. Ez különösen az ALC-rendeleteket érintő kérdésekre vonatkozik, ezeket még módosítani kell az EU ETS-irányelv 10a. cikkében szereplő felülvizsgálatok végrehajtása érdekében. Ez vonatkozhat más jogszabályokra vagy a kiegészítő útmutató dokumentumokra is, amelyek még módosítás alatt állnak.

⁴A Bizottság (EU) 2019/1842 végrehajtási rendelete (2019. október 31.) a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a kibocsátási egységek ingyenes kiosztásának a tevékenységi szint változása miatti kiigazítására vonatkozó további szabályok tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról.

2 Jogsabályi háttér

Az ÜHG-kibocsátás csökkentés további ösztönzése érdekében az EU ETS-irányelv 10a. cikkének (1) bekezdése olyan feltételeket ír elő, amiket - a kibocsátási egységek véglegesen megállapított mennyiségének átadása előtt – az arra jogosult létesítményeknek teljesíteniük kell. A feltételek a következők:

1. Az energiahatékonysági irányelv (EED)⁵ 8. cikke értelmében energetikai audit vagy tanúsított energiagazdálkodási rendszer hatálya alá tartozó létesítmények számára kiosztott ingyenes kibocsátási egységek 20%-kal csökkennek, ha e létesítmények üzemeltetői nem tudják hitelt érdemlően bizonyítani az illetékes hatóságok felé, hogy az energetikai auditok vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszerek energiahatékonysági ajánlásait megvalósították.
2. A termék-referenciaértékkel rendelkező létesítményeknek járó ingyenes kiosztás 20%-kal csökken, ha az adott létesítményrész kibocsátása meghaladja a referenciaérték görbéjének 80. percentiliséét. Ez nem vonatkozik arra az esetre, ha ezek a létesítmények megfelelő klímasemlegességi tervvel rendelkeznek.⁶

Az ingyenes kiosztás 20%-os visszatartása csak akkor alkalmazható, ha a feltételrendszer egyik vagy mindkét pontja nem teljesül (FAR 22c. cikk).

Jelen GD a feltételrendszer 1. pontjára összpontosít. A feltételrendszer 2. pontjára vonatkozóan további útmutatásért lásd a 11. sz. útmutató dokumentumot, amelynek témája az ingyenes kiosztásnak a klímasemlegességi tervek feltételéhez kötése.

2.1 A 2003/87/EU irányelv

A feltételrendszer első pontjának a jogalapja az EU ETS-irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében található (lásd az 1. táblázat).

A kibocsátási egységek kiosztása 20%-kal csökken azon létesítmények számára, amelyeknek az EED 8. cikke értelmében energetikai auditot kell végezniük vagy tanúsított energiagazdálkodási rendszert kell bevezetniük, viszont nem tudják hitelt érdemlően bizonyítani, hogy végrehajtották az említett energetikai auditok vagy tanúsított energiagazdálkodási rendszerek ajánlásait. A feltételrendszer szabályaitól történő eltérésnek (a kivételszabályok alkalmazásának) azonban meghatározott okai vannak. Ha az ajánlások végrehajtásához szükséges beruházások költségei túl magasak, vagy ha az ajánlásokhoz kapcsolódó beruházások megtérülési ideje meghaladja a három évet, a csökkentés nem kerül alkalmazásra. Ez a helyzet akkor is, ha a létesítmény üzemeltetője hitelt érdemlően bizonyítani tudja, hogy olyan alternatív intézkedéseket hajtott végre, amelyek az üvegházhatású gázok kibocsátásának olyan mértékű csökkentését eredményezik, ami egyenértékű azzal a csökkentéssel, amelyet az érintett energiahatékonysági ajánlások alkalmazásával értek volna el. A feltételrendszer szabályaitól való eltérés okai (kivételszabályok) a 4. fejezetben kerülnek részletesebben bemutatásra.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről, OJ L 315, 14.11.2012, 1–56. oldalak, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj>

⁶ Ez a rendelkezés nem alkalmazandó abban az esetben, ha a 2021 és 2025 közötti időszakra vonatkozóan az adott termék-referenciaérték szerinti létesítményrész hozzájárulása az ingyenesen kiosztásra kerülő kibocsátási egységek előzetes éves összegéhez legfeljebb 20%.

1. táblázat: Az EU ETS-irányelv 10a. cikk (1) bekezdésének harmadik albekezdése

*Ha egy létesítmény a 2012/27/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikke szerint **energetikai audit elvégzésére** vagy **tanúsított energiagazdálkodási rendszer bevezetésére köteles**, és ha az auditjelentés vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszer ajánlásait **nem hajtja végre**, kivéve, ha **a vonatkozó beruházások megtérülési ideje meghaladja a három évet**, vagy ha **a beruházások költségei aránytalanok**, akkor az ingyenes kiosztás összegét 20 %-kal csökkenteni kell. Az ingyenes kiosztás összege nem csökkenthető, ha az üzemeltető bizonyítja, hogy más olyan intézkedéseket hajtott végre, amelyek az **üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának** az auditjelentésben vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszerben az érintett létesítményre vonatkozóan **javasoltakkal egyenértékű csökkentést eredményeznek**.*

2.2 A Bizottság (EU) 2019/331 felhatalmazáson alapuló rendelete

Annak érdekében, hogy a tagállamok következetesen és egységesen hajtsák végre a feltételrendszer szabályait, az EU ETS-irányelv 10a. cikk (1) bekezdésének negyedik albekezdése felhatalmazza a Bizottságot, hogy összehangolt szabályokat dolgozzon ki a feltételrendszer első szempontjának végrehajtására. Ezeknek a harmonizált szabályoknak részletesebben meg kell határozniuk a határidőket, és a feltételeket arra vonatkozóan, hogy az energiahatékonyság-javító ajánlások mikor tekinthetők végrehajtottak, és a feltételrendszer alóli bármelyik kivétel mikor alkalmazható. A FAR 22a. cikke tartalmazza ezeket a konkrét követelményeket, és biztosítja az irányelvben foglalt követelmények hatékony végrehajtását.

A FAR 22a. cikke megismétli az irányelv azon követelményét, hogy a kibocsátási egységek kiosztását 20%-kal csökkenteni kell, ha az EED 8. cikkének hatálya alá tartozó létesítmények nem bizonyították az illetékes hatóság számára kielégítően, hogy az alkalmazandó energetikai auditok vagy energiagazdálkodási rendszerek valamennyi ajánlását végrehajtották.

A jogbiztonság érdekében az ajánlásokat akkor kell végrehajtottak tekinteni, ha az ajánlás végrehajtása befejeződött, és a hitelesítő az alapadat-jelentések hitelesítésének részeként megerősítette a végrehajtás befejezését. A létesítmény üzemeltetője azonban a következő években az éves tevékenységi szint jelentések benyújtása során megkaphatja a csökkentéssel visszatartott ingyenes kiosztást, ha igazoltan bizonyítja, hogy az energiahatékonysági ajánlások végrehajtása befejeződött. A hitelesítő ebben az esetben az éves tevékenységi szintre vonatkozó jelentés hitelesítésének részeként megerősíti a végrehajtás befejezését. Erről a szempontból további információk ezen útmutató 5. fejezetben találhatók.

Bizonyos esetekben a kibocsátási egységek csökkentett mértékű kiosztása nem kerül alkalmazásra. Ez az eset áll fenn elsősorban akkor, ha a vonatkozó energetikai audit nem tartalmazott javításra vonatkozó ajánlásokat (ez a 2019-2022. éveket jelenti a IV. kereskedési időszak második részidőszaka esetében), vagy ha az energiahatékonysági ajánlások nem relevánsak az adott létesítményre vonatkozóan (lásd a 4.3. fejezet). Másodsorban pedig akkor, amikor a FAR 22a. cikkében meghatározott különleges eltérési okok (kivétel szabályok) alkalmazandók.

A létesítmény üzemeltetőjének ezért meg kell állapítania, hogy mely ajánlások vonatkoznak rá. A 2. táblázat ismerteti a FAR vonatkozó követelményeit.

2. táblázat: FAR 22a. cikk

Az ingyenes kiosztásnak a végrehajtott energiahatékonyság-javító intézkedések feltételéhez kötése

1. A 2003/87/EK irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdésében említett létesítmény számára ingyenesen kiosztott kibocsátási egységeknek az e rendelet 16. cikkének (8) bekezdése alapján meghatározott végleges éves mennyiségét az említett irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének megfelelően 20 %-kal csökkenteni kell, ha az üzemeltető nem tudja az illetékes hatóság számára kielégítő módon bizonyítani, hogy a 2012/27/EU* európai parlamenti és tanácsi irányelv (2) 8. cikke szerinti valamennyi ajánlást végrehajtotta.

Az első albekezdéstől eltérve nem alkalmazható ilyen csökkentés, ha az üzemeltető az illetékes hatóság számára hitelt érdemlően bizonyítani tudja, hogy az alábbi feltételek bármelyike teljesül:

- a) az ajánlás által érintett befektetések **megtérülési ideje** meghaladja a három évet;
- b) az ajánlás végrehajtásának **beruházási költségei** meghaladják az alábbi küszöbértékek valamelyikét:
 - i. a létesítmény éves forgalmának 5 %-a vagy a létesítmény nyereségének 25 %-a, az ingyenes kiosztás iránti kérelem 4. cikk szerinti benyújtási határidejét megelőző három naptári év megfelelő éves átlagértékei alapján számítva;
 - ii. a 16. cikk (8) bekezdése alapján ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek végleges éves mennyiségéből az első albekezdésnek megfelelően levont mennyiség átlagos éves gazdasági egyenértékének 50 %-a, amelyet a kibocsátási egységeknek a közös aukciós platformon a 4. cikk (2) bekezdésében említett kérelmet megelőző releváns naptári évben érvényes átlagára alapján kell kiszámítani;
- c) az üzemeltető olyan **egyéb intézkedéseket hajtott végre** a vonatkozó alapidőszak során vagy után, amelyek az érintett létesítményben az üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak a 2012/27/EU irányelv 8. cikke szerinti auditjelentésben vagy tanúsított energiagazdálkodási rendszerben ajánlottakkal egyenértékű csökkentését eredményezik;
- d) az ajánlások **nem eredményeznének energiamegtakarítást** a létesítményben zajló **ipari folyamat rendszerhatárain belül**;
- e) azok a **létesítményspecifikus üzemeltetési feltételek**, beleértve a tervezett vagy nem tervezett karbantartási időszakokat is, amelyek alapján az a) pontban említett megtérülési időszakot meghatározták, még nem következtek be;
- f) az auditjelentés vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszer ajánlásai a **vonatkozó alapidőszak első négy évében** nem kerültek kiadásra.

2. Az üzemeltető írásos **eljárásokat** dolgoz ki, hajt végre, dokumentál és tart fenn az ajánlások végrehajtására vonatkozóan, adott esetben bizonyítékokkal támasztva alá az (1) bekezdésben felsorolt feltételek alkalmazását.

3. A **hitelesítő** a 4. cikk (2) bekezdésében említett alapadat-jelentés hitelesítésének keretében ellenőrzi, hogy az (1) bekezdés első albekezdésében említett ajánlásokat végrehajtották-e, és hogy adott esetben teljesülnek-e az (1) bekezdés második albekezdésében meghatározott feltételek.

A hitelesítő adott esetben az éves tevékenységi színtről szóló jelentésnek az (EU) 2018/2067** bizottsági végrehajtási rendelet (3) 7. cikke szerint elvégzett hitelesítése keretében ellenőrzi, hogy az (1) bekezdés első albekezdésében említett ajánlásokat végrehajtották-e, és hogy adott esetben teljesülnek-e az (1) bekezdés második albekezdésében meghatározott feltételek.

4. Az illetékes hatóság az (1) bekezdés első albekezdésében említett ajánlásokat csak abban az esetben tekinti végrehajtottnak, ha az alábbi feltételek mindegyike teljesül:

a) az üzemeltető igazolja az ajánlások végrehajtásának teljesítését;

b) a hitelesítő a (3) bekezdésnek megfelelően megerősítette az a) pontban említett teljesítést.

3 Az energetikai auditok és az energiagazdálkodási rendszerek bemutatása

Az EU ETS-irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése a 2012/277⁷ (EED) irányelv 8. cikkének hatálya alá tartozó energetikai auditokra vagy tanúsított energiagazdálkodási rendszerekre vonatkozik. Ez az irányelv 2025 októberéig alkalmazandó, majd a „felülvizsgált EED” (2023/1791 irányelv)⁸ hatályon kívül helyezi. A 2026-2030 közötti időszakra vonatkozó kibocsátási egységek kiosztásánál a 2019-2022-es években kiadott energetikai audit(ok) vagy tanúsított energiagazdálkodási rendszerek ajánlásai érvényesek.⁹

3.1 Az energetikai auditok és az energiagazdálkodási rendszerek

Az EED 8. cikke és VI. melléklete előírja a vállalkozások számára, hogy az előző energetikai audit időpontjától számítva legalább négyévente független és költséghatékony módon végezzenek energetikai auditot. A kis- és középvállalkozásoknak (kkv-knak) jelenleg nem kötelező energetikai auditot végezniük, de ezt önkéntes alapon megtehetik. Ha a kkv-k ilyen önkéntes energetikai auditot végeznek, vagy rendelkeznek energiagazdálkodási rendszerrel, akkor nem kötelesek végrehajtani a 22a. cikk értelmében az ilyen energetikai auditokból vagy energiagazdálkodási rendszerekből származó ajánlásokat. Az ISO vagy EN szabvány által tanúsított energiagazdálkodási rendszerrel¹⁰ (amelyet az EED 2. cikk (11) bekezdése határoz meg) rendelkező vállalkozásokra nem vonatkozik ez az auditálási kötelezettség, feltéve, ha a rendszer energetikai auditot és a vállalkozás energiahatékonyságának értékelését, és az energiahatékonyságot növelő intézkedések végrehajtását tartalmazza. A VI. melléklet olyan energetikai auditokra vonatkozó követelményeket ír elő, amelyek az energiagazdálkodási rendszerek szerinti energetikai auditokra és auditokra vonatkoznak. A „vállalkozás” nem feltétlenül ugyanaz, mint az „ETS-létesítmény”: állhat több ETS-létesítményből (és nem ETS-létesítményből). Ez azt jelenti, hogy az energetikai audit és az auditjelentés az összes ilyen ETS-létesítményre és nem ETS-létesítményre kiterjed.

Az EED 2. cikkének (25) bekezdése szerint az energetikai audit olyan szisztematikus eljárás, amelynek célja, hogy megfelelő ismereteket szerezzen egy épület vagy épületcsoport, ipari vagy kereskedelmi művelet vagy létesítmény, illetve magán- vagy közszolgáltatás meglévő energiafogyasztási profiljáról, meghatározza és számszerűsítse a költséghatékony energiamegtakarítási lehetőségeket, és jelentést készít az eredményekről. Más szóval, ez az energiafogyasztók és energiaáramlások vizsgálata, felmérése és elemzése az épület, a szállítás, a folyamat vagy a vállalkozáson belüli rendszer energiamegtakarítási lehetőségeinek azonosítása érdekében, a lehetséges megtakarítási intézkedések és a várható hatások áttekintése érdekében.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról, OJ L 231, 20.9.2023, 1. oldal

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról (átdolgozás), PE/15/2023/INIT, OJ L 231, 20.9.2023, 1–111. oldalak, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>

⁹ Az energiaauditok vagy tanúsított energiagazdálkodási rendszerek alkalmazására vonatkozó követelmények a felülvizsgált EED 11. cikkébe kerültek bele, amely 2025 októberétől lesz alkalmazandó. A felülvizsgált EED értelmében a 10 TJ-nál nagyobb átlagos éves energiafogyasztású vállalkozásoknak négyévente energiaauditot kell végezniük. Az EED 11. cikke a következő kiosztási időszakban (2031-2035) lesz alkalmazandó.

¹⁰ „Energiagazdálkodási rendszer”: egy terv egymással összefüggő vagy kölcsönhatásban álló elemeinek összessége, amely energiahatékonysági célt és a cél elérésére irányuló stratégiát határoz meg.

Ezeket az energiaauditokat független hatóságok által felügyelt, képzett és/vagy akkreditált szakértők végzik. Az energetikai auditokat általában külső energetikai auditorok végzik, de az energiagazdálkodási rendszerek keretében végzett auditokat vagy értékeléseket szakképzett belső szakértők is elvégezhetik. A legtöbb ország nemzeti regisztrációs rendszert vagy több, hatóságok által irányított regisztrációs szervezetet hozott létre az energetikai auditorok számára. Ezek a nyilvántartási rendszerek tartalmazzák az energetikai auditorok nyilvános listáit, amelyekről a minősített auditorok kiválaszthatók az energetikai audit elvégzésére. Az energetikai auditoroknak alapvetően megfelelő műszaki végzettséggel, többéves szakmai tapasztalattal és a legtöbb esetben a speciális szabványok, például a DIN EN 16247-1/5, az ISO 50002 (energetikai auditok) és az ISO 50003 (az EnMS-t tanúsító auditorok kompetenciái) által megkövetelt szakértelemmel kell rendelkezniük.

3.2 Energetikai auditok vagy energiagazdálkodási rendszerek ajánlásai

A FAR 22a. cikkében foglalt követelmények megértése érdekében a 3. táblázat további információkat tartalmaz az energiaauditokról, az energiaauditokból fakadó ajánlások típusáról és ezek végrehajtásáról.

3. táblázat: Az energetikai auditok vagy energiagazdálkodási rendszerek ajánlásainak végrehajtása

Az energetikai auditok vagy energiagazdálkodási rendszerek ajánlásai számos kérdésre kiterjedhetnek: például az ipari folyamatok energetikai fejlesztése vagy az épületek és egyéb létesítmények energiateljesítménye, amelyek nem kapcsolódnak az ipari folyamatokhoz. Az ajánlások típusai is eltérőek lehetnek: egyesek technikai jellegűek, mások arra vonatkoznak, hogy a szervezet hogyan kezeli az energiát, vagy hogyan befolyásolhatja az emberek viselkedése az energiafelhasználást. Javaslatok tehetők épületekre, világításra, fűtésre és kazánokra, szellőztetésre és légkondicionálásra, szivattyúkra, lehűtésre és hőmérséklet csökkentésre, ipari folyamatokra, hulladékkezelésre, sűrített levegőre, megújuló energiára és közlekedésre vonatkozóan. Az ajánlások közé tartozik például a minőség-ellenőrzés és az általános felszerelés javítása, a működési eljárások módosítása, a folyamatos képzés és az információterjesztés iránti elkötelezettség a személyzet tudatosságának növelése érdekében, viselkedésmódosító programok, például energiatudatossági kampányok bevezetése, az elkerülhető hulladék csökkentése, a gőzcsapda beállításainak ellenőrzése, gőzszivárgás, kompresszor szivárgása, visszacsapó szelepek javítása/cseréje berendezésekben, például kompresszorokban.

Az energetikai audit jelentésben szereplő ajánlások a következőket tartalmazzák: az egyes ajánlásokra vonatkozó információk, a számszerűsíthető energiamegtakarítások (amelyek átszámíthatók például tonna CO₂-re) és az adott ajánláshoz kapcsolódó megtérülési idő. Számos országban a vállalatoknak végrehajtási programot, egyéb tervet vagy nyilvántartást kell készíteniük, amely meghatározza az ajánlások végrehajtásának módját: egy konkrét céldátumot, elegendő erőforrást és egy konkrét személyt, aki felelős a megvalósításért. A végrehajtott ajánlások teljesítését nyomon követik, rögzítik és beépítik a következő energetikai auditba. Ezért a legtöbb vállalatnak rendelkeznie kell egy belső adminisztrációs folyamattal az ajánlások végrehajtására és ellenőrzésére.

A tanúsított energiagazdálkodási rendszerek esetében az energetikai auditokat vagy -értékeléseket az adott energiagazdálkodási rendszer részeként végzik. Ilyen esetekben hasonló ajánlásokat lehet tenni.

3.3 Az üzemeltetők önbevallása

Az EU ETS keretein belül a hitelesítők és az illetékes hatóság terheinek csökkentése érdekében az üzemeltetőnek az alapadat-jelentésben önbevallást kell benyújtania, amit szükség esetén kísérő dokumentumokkal kell alátámasztania az alábbi két szempontról:

- Az EED 8. cikke és ezen cikk végrehajtásáról rendelkező nemzeti jogszabályok értelmében a létesítménynek vannak-e kötelezettségei.
- Ahol a fentiek alkalmazhatók, kiadtak-e egy vagy több vonatkozó ajánlást a vonatkozó alapidőszak első négy évében (azaz 2019–2022 között, lásd a 4.2. fejezet), és azokat végrehajtották-e.

A 4. fejezet azt mutatja be, hogyan kell leellenőrizni azt, hogy a javítási intézkedésekre vonatkozó ajánlások relevánsak-e a FAR értelmében, és milyen körülmények között tekinthetők az intézkedések végrehajtottnak.

Nem az EU ETS illetékes hatóságának vagy a hitelesítőnek a felelőssége annak értékelése, hogy az EED 8. cikke és ezen cikket végrehajtó nemzeti jogszabályok értelmében szükség volt-e auditra. Ez azt jelenti, hogy ha a vonatkozó időszakban (2019-2022) nem készült energetikai audit, akkor a kvótacsökkentés nem alkalmazható. Ha azonban az alapadat-jelentésben¹¹ bemutatott adatok figyelmeztetik az illetékes hatóságot arra a tényre, hogy az üzemeltetőre az EED 8. cikke értelmében auditálási vagy hitelesített energiagazdálkodási rendszerre vonatkozó kötelezettségek vonatkozhatnak, a legjobb gyakorlat az, ha felveszi a kapcsolatot a tagállam illetékes EED hatóságával, és velük ellenőrizteti, ha auditot kellett volna-e végezni. Az EED-nek vagy az EED-t végrehajtó nemzeti jogszabályoknak való bármilyen be nem tartása, valamint az előírt ellenőrzések elmulasztása miatt kiszabott büntetés az EED hatóság felelőssége.

11 Az információt arról, hogy a létesítményt az EED 8. cikke szerinti energiaauditnak vagy tanúsított energiagazdálkodási rendszernek vetették-e alá, és hogy végeztek-e ilyen auditokat, az alapadat-jelentésből lehet megismerni (lásd az 1. ábrán felsorolt üzemeltetői nyilatkozatot).

4 Az ingyenes kiosztás szempontjából lényeges ajánlások ellenőrzése

A FAR 22a. cikkében foglalt követelmények teljesítése érdekében az energiahatékonysági auditok által javasolt összes intézkedést maradéktalanul végre kell hajtani addig az időpontig, amikor az üzemeltetők benyújtják ingyenes kiosztási kérelmüket. Ez a határidő 2024. május 30. a IV. kereskedési időszak második kiosztási periódusra vonatkozóan, azaz a 2026-tól 2030-ig tartó ingyenes kiosztási időszakokra. Vegye figyelembe, hogy a benyújtás egy hónappal korábban vagy később is megtörténhet, ha a tagállamok erre alternatív határidőt állapítottak meg a FAR 4. cikkének (1) bekezdésével összhangban. Továbbá, mivel a hitelesítőnek ellenőriznie kell, hogy az ajánlások végrehajtása megtörtént-e, az intézkedéseket végre kell hajtani addig az időpontig, amire a hitelesítőnek ki kell adnia az üzemeltető részére a hitelesített alapadat-jelentéshez kapcsolódó hitelesítési jelentést.

Az üzemeltető felelőssége az ajánlások végrehajtásának bizonyítása. Ilyen bizonyítékok közé tartozik például az elvégzett tervek dokumentálása, az ajánlások végrehajtása érdekében hozott konkrét intézkedések¹², az ajánlások végrehajtásának befejezéséről szóló bizonyítékok, valamint a helyszíni bizonyítékok (pl. lehetővé tenni a hitelesítő számára, hogy megvizsgálja, hogy új berendezéseket telepítettek-e). A bizonyítékok strukturált összegyűjtése érdekében az üzemeltetőnek az energiahatékonysági ajánlások végrehajtására eljárást kell létrehoznia és azt végre kell hajtania (lásd a FAR 22a. cikkének (2) bekezdése és a 6. fejezet). Az üzemeltető az eljárást és minden bizonyítékot a hitelesítő rendelkezésére bocsát a hitelesítés előtt és alatt annak érdekében, hogy a hitelesítő ellenőrizhesse és jóváhagyhassa, hogy az ajánlások végrehajtása megtörtént.

Ha az ellenőrzés megkezdése előtt nem hajtottak végre minden ajánlást maradéktalanul, az üzemeltetőnek még van ideje foglalkozni ezzel, feltéve, hogy az üzemeltető:

- a hitelesítés megkezdésekor tájékoztatja a hitelesítőt arról, hogy az üzemeltető megvalósítási tervei szerint még folyamatban van(nak) még (egy) ajánlás(ok) kidolgozása, és megosztja ezeket a terveket, a várható befejezési határidőt valamint az akkor rendelkezésre álló egyéb releváns bizonyítékokat¹³;
- megosztja a hitelesítővel a befejezésről szóló időben kapott bizonyítékot, mielőtt a hitelesítőnek ki kell adnia a hitelesítési jelentést az üzemeltető részére. A hitelesítőnek elegendő idővel kell rendelkeznie ahhoz, hogy ellenőrizni tudja és jóváhagyni azt, hogy az ajánlás(ok) végrehajtása ténylegesen megtörtént-e, és képes legyen egy független műszaki felülvizsgálat elvégzésére (lásd a 7. fejezet).

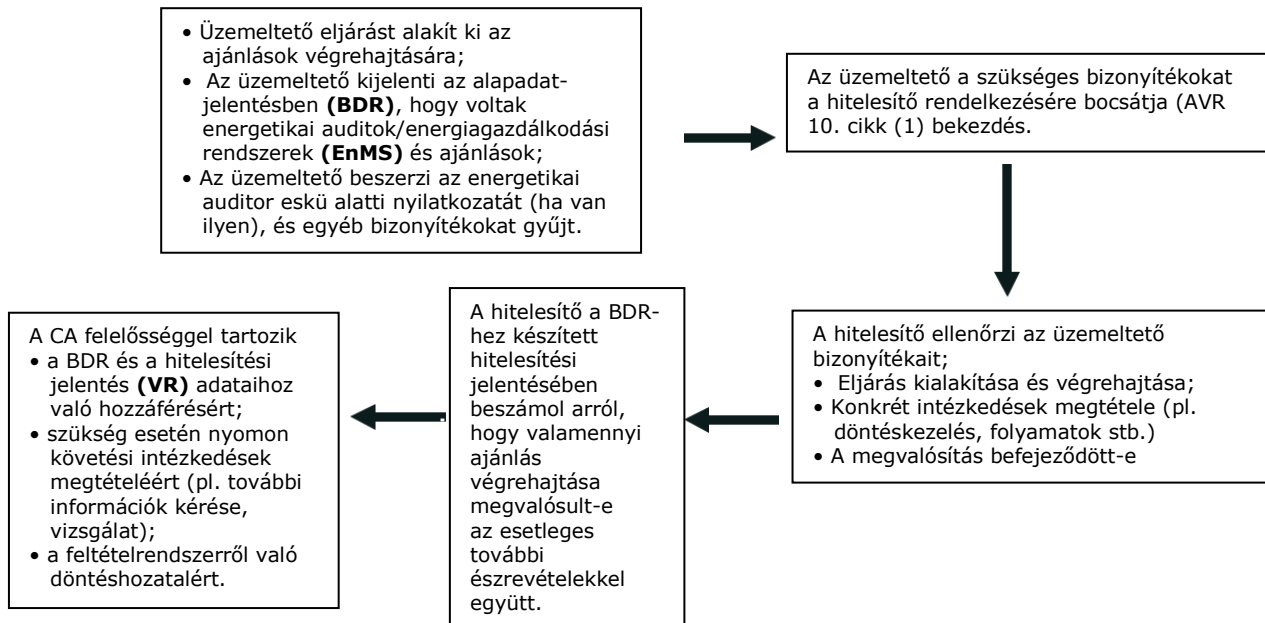
Az alapadat-jelentés hitelesítésének a végén a hitelesítőnek a hitelesítési jelentésben jóvá kell hagynia, hogy az összes ajánlás végrehajtása megtörtént-e vagy sem, illetve fennállnak-e a feltételrendszer szabályaitól való eltérés okai (kivételszabályok) (lásd a 7. fejezet).

¹² A hitelesítő megvizsgálja az ajánlások végrehajtása érdekében hozott valamennyi konkrét intézkedés bizonyítékait, a vezetői döntésektől kezdve a pénzeszközök elosztásának bizonyítékán át a berendezések üzembe helyezésének és a személyzet vagy a vállalkozók beszerzésének dokumentációjáig, valamint a teljesítésigazolásokig.

¹³ Például vezetői döntések és a pénzeszközök elosztásának bizonyítékai.

A hitelesítőnek jelentenie kell a jóváhagyás céljából végzett ellenőrzés során tett észrevételeit is.

Május 30-ig (vagy a tagállam által meghatározott választható határidőig) az ingyenes kiosztási kérelem benyújtásakor az üzemeltető benyújtja az alapadat-jelentést és a kapcsolódó hitelesítési jelentést az illetékes hatósághoz (CA). A CA feladata annak felmérése, hogy az ingyenes kiosztás minden feltétele teljesült-e, és hogy a kiosztást kell-e 20%-kal csökkenteni vagy sem. Ebből a célból a CA felülvizsgálja a hiteleítési jelentésben szereplő információkat, az üzemeltető által az alapadat-jelentésében közölt bizonyítékokat, valamint az üzemeltető által az ingyenes kiosztási kérelemben¹⁴ benyújtott további dokumentumokat. Szükség esetén a CA további információkat kérhet, vagy akár maga is ellenőrizheti az energiahatékonysági intézkedések végrehajtását. Az 1. ábra azt mutatja be, hogy a fent említett lépések hogyan kapcsolódnak egymáshoz.

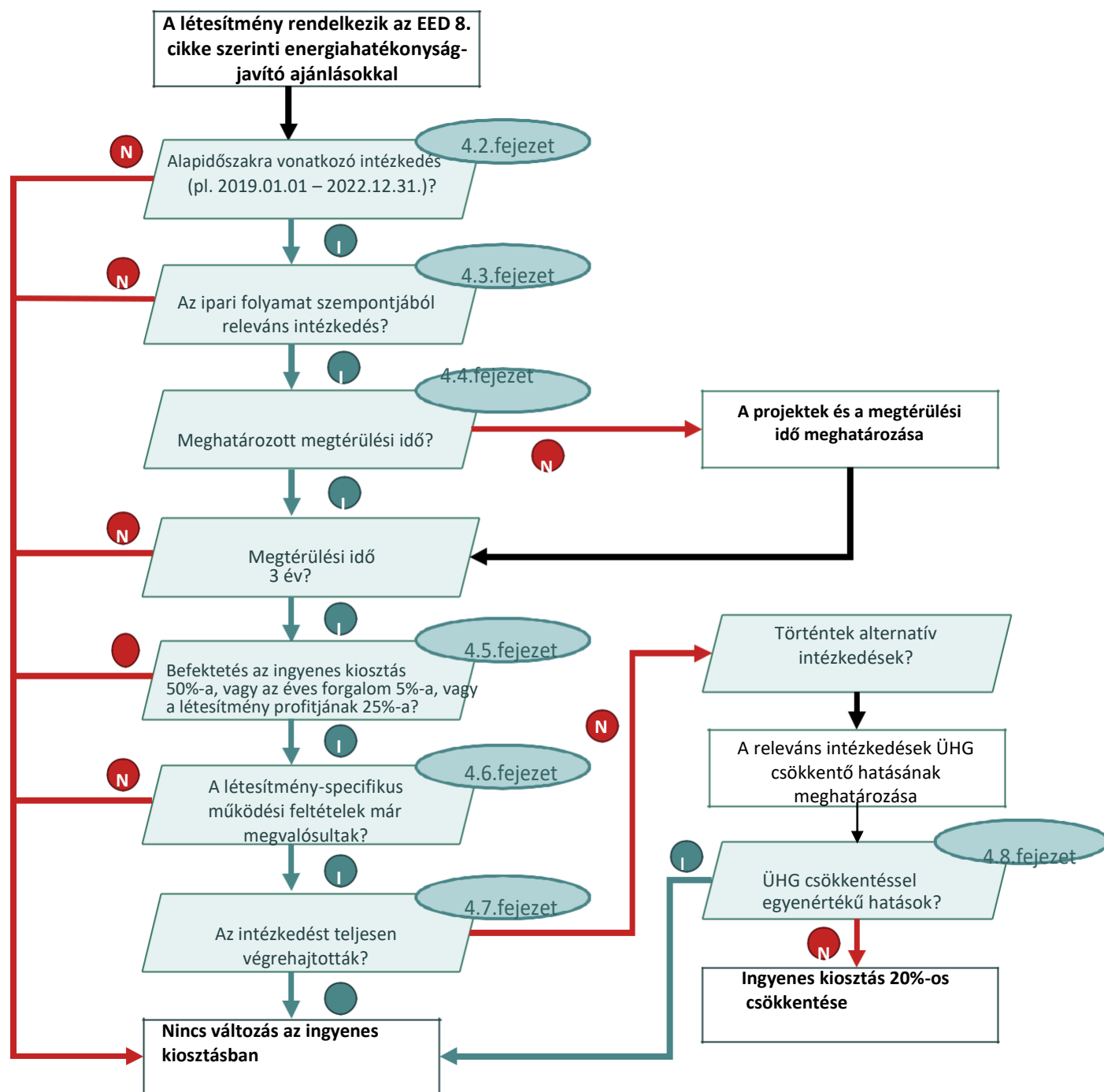

1. ábra: Az üzemeltető, a CA és a hitelesítő kapcsolata az EE ajánlások ellenőrzése során

Ha nem hajtják végre az összes intézkedést, a létesítmény ingyenes kiosztásából a 20%-os levonás a következő kiosztási időszakot érinti, így például a 2026-2030 közötti időszakra vonatkozik. Ha azonban az új kiosztási időszak első ALC-jelentésének benyújtásáig (azaz 2026. március 31-ig a IV. kereskedési időszak második kiosztási periódusára) minden vonatkozó ajánlást végrehajtanak, az üzemeltető jogosult a csökkentéssel visszatartott ingyenes kibocsátási egységekre az ALC- rendelet szerint (lásd 5. fejezet).

¹⁴ Ilyen kiegészítő dokumentumok magukba foglalhatják a 22a. cikk (2) bekezdésében előírt eljárást, vagy az eltérés okainak fennállását bizonyító dokumentumokat (pl. annak bizonyítása, hogy a beruházási költségek ésszerűtlenek).

4.1 Lépésenkénti megközelítés

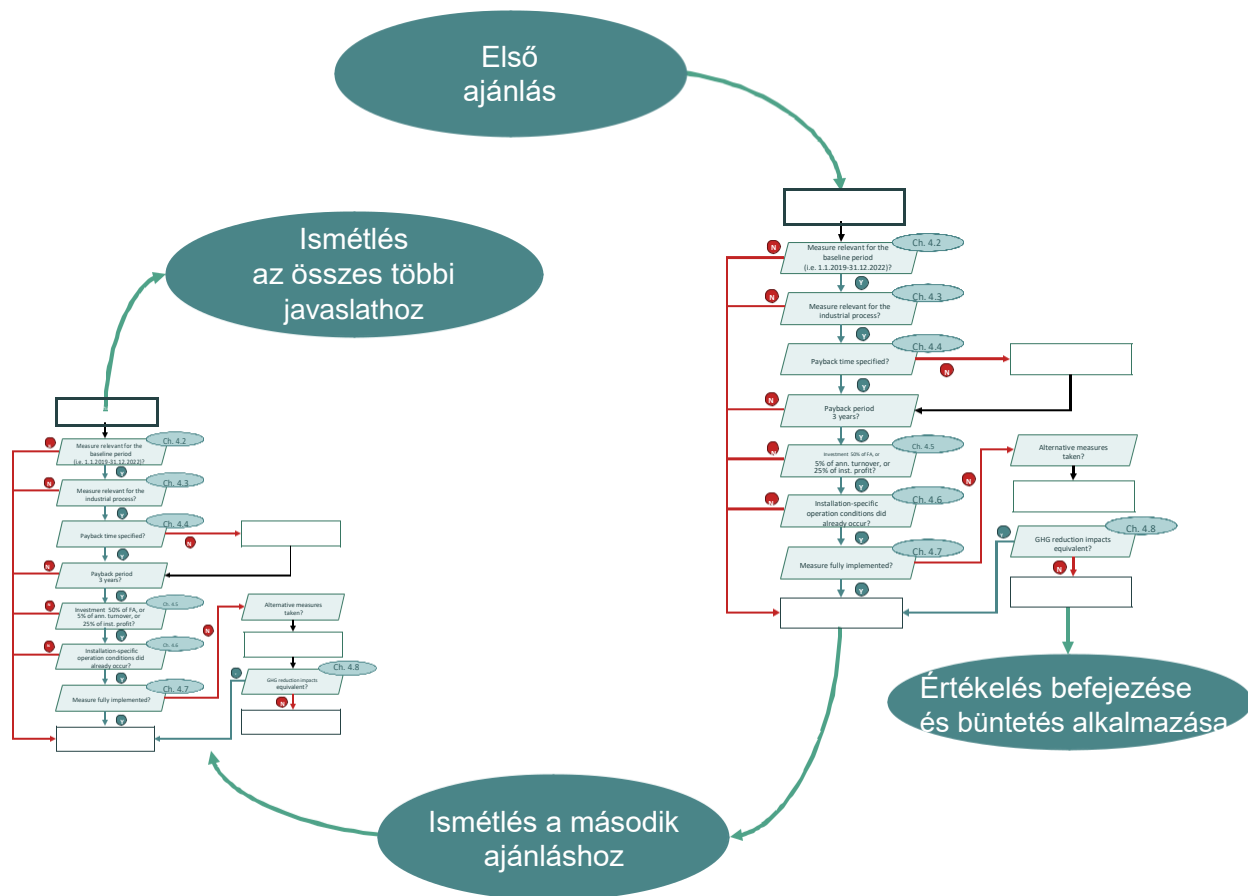

2. ábra: Döntési fa az energiahatékonysági intézkedések ellenőrzéséhez

A „buborékok” a jelenlegi útmutató dokumentum fejezeteire utalnak, FA=Ingyenes kiosztás (Free Allocation)

A fenti döntési fa bemutatja azokat a lépéseket, amelyeket meg kell tenni annak bizonyítására, hogy az energiahatékonyságra vonatkozó ajánlások megfelelőek-e és végrehajtásra kerültek-e. Ez alapján lehet eldönteni, hogy az ingyenes kiosztásból a 20%-os levonást alkalmazni kell-e vagy sem.

Minden lépés az aktuális fejezet azon részére vonatkozik, amelyben a vonatkozó lépés leírása található. Ezen lépések mindegyikét el kell végezni az összes vonatkozó ajánláshoz, amint az a 3. ábrán látható. Ha azonban egyetlen ajánlás értékelése arra a következtetésre jut, hogy a 20%-os levonást kell alkalmazni, az értékelés leállítható, mivel a levonás automatikusan a teljes létesítményre vonatkozik.

3. ábra: Értékelés valamennyi ajánláshoz

4.2 A vonatkozó alapidőszak

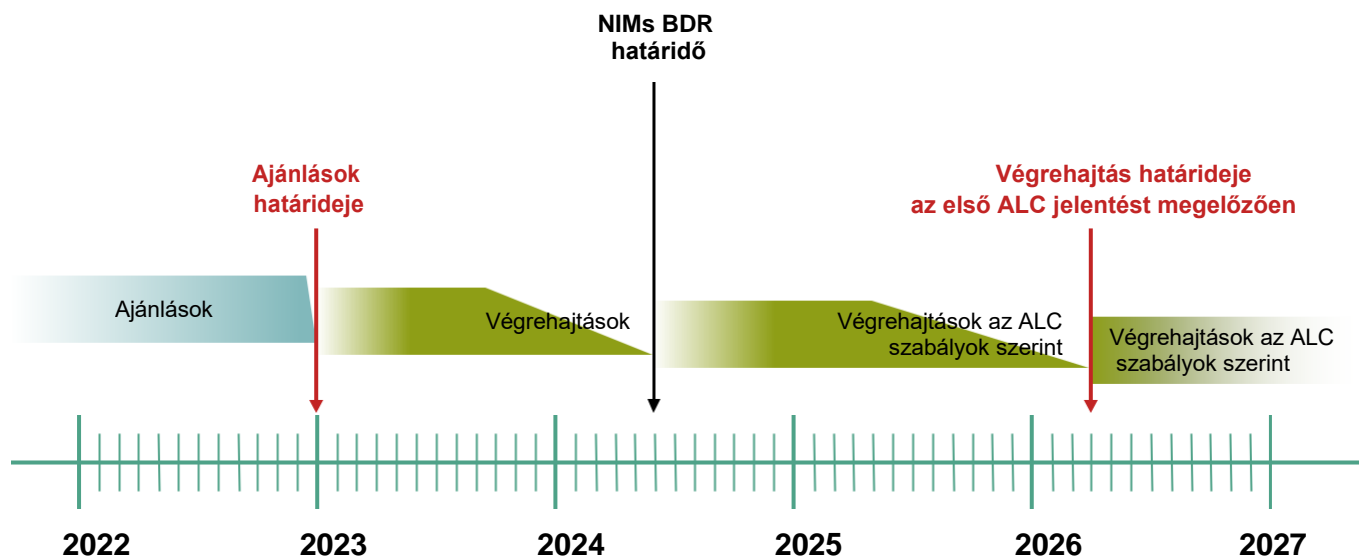
A FAR 22a. cikk (1) bekezdés (f) pontja szerint: *“az auditjelentés vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszer ajánlásai a vonatkozó alapidőszak első négy évében nem kerültek kiadásra”*.

Annak érdekében, hogy az üzemeltetőknek elegendő időt biztosítsanak az ajánlások végrehajtására, a 22a. cikk (1) bekezdés f) pontja előírja, hogy az energiahatékonysági feltételrendszer szempontjából csak az alapidőszak első 4 évében, azaz 2019. január 1. és 2022. december 31. között időszakban kiadott ajánlásokat kell figyelembe venni. (lásd 3.3. fejezet az önbevallásról). Azok az ajánlások, amelyeket először a vonatkozó éveket megelőzően (pl. 2017-ben) adtak ki energiaauditban, és mivel még nem hajtottak végre, megismételték a 2019-2022 között kiadott energiaaudit-jelentésben, a vonatkozó időszakba belesznek, és így azok végrehajtását releváns további értékelés alá vetni.

Az adott időszakra vonatkozóan minden vonatkozó ajánlást végre kell hajtani.

Például, ha van egy audit 2019-ben és egy másik 2022-ben kiadott ajánlásokkal, akkor mindkét audit releváns lesz. Azokban az esetekben, amikor a legutolsó ajánlásokat tartalmazó audit 2018-ban volt, és azt követően nem került sor auditra, a vonatkozó alapidőszakban nem születik ajánlás, és a levonás nem érvényesül.

A 4. ábra grafikusán ábrázolja az energiahatékonysági intézkedések végrehajtásának ütemtervét és a különböző határidőket.

4. ábra: Az energiahatékonysági intézkedések végrehajtásának ütemterve

4.3 Energiamegtakarítás az ipari folyamaton belül

A FAR 22a. cikk (1) bekezdés (d) pontja szerint: *“az ajánlások nem eredményeznének energiamegtakarítást a létesítményben zajló ipari folyamat rendszerhatárain belül”.*

Az energiaauditokat vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszert jellemzően vállalati szinten végzik el, ezért az auditjelentés(ek) tartalmazhatnak olyan ajánlásokat, amelyek vagy nem kapcsolódnak az EU ETS létesítményre vonatkozó szabályozott tevékenységekhez (pl. a munkavállalók ösztönzése a tömegközlekedés fokozottabb használatára, a vállalati gépjárműpark megújítása), vagy átfogó jellegűek, és nem létesítmény-specifikusak. Ez utóbbiak közé tartozhatnak az energiahatékonyabb készülékek használatára vagy a (irodai) épületekben LED-es világításra való átállásra, valamint az épületek szigetelésére vagy az irodai fűtési rendszerek tüzelőanyag-váltására vonatkozó ajánlások. Ezek az intézkedések gyakran nem kapcsolódnak közvetlenül az ipari folyamathoz.

A 22a. cikk (1) bekezdésének d) pontja előírja, hogy az ingyenes kiosztás feltételrendszerével összefüggésben csak az ipari folyamatra vonatkozó ajánlásokat kell figyelembe venni. Ehhez minden egyes vállalati szintű ajánlást le kell fordítani a létesítmény ipari folyamatainak szintjén végrehajtott intézkedésekre.

Az üzemeltetőnek ezért először is ellenőriznie kell, hogy az ajánlások a létesítmény szintjén relevánsak-e. Például egy intézkedés lehet a hatékonyabb kazánokra való átállás, de az adott létesítmény nem termel mérhető hőt. Ebben az esetben ez az ajánlás figyelmen kívül hagyható az adott létesítményre vonatkozóan.

Az üzemeltetőnek ekkor ellenőriznie kell, hogy egy, a létesítményre vonatkozó intézkedés a létesítmény ipari folyamatát is érinti-e. A telephelyi épületek szigetelése a vállalathoz tartozó összes létesítményre vonatkozhat, de ezek az épületek nem tartoznak az ipari folyamathoz. Az ipari folyamatra vonatkozó valamennyi ajánlást figyelembe kell venni, függetlenül attól, hogy milyen energiaforrást használnak (pl. villamos energia, melegvíz, gőz). Az olyan létesítmények esetében (pl. távfűtés), ahol nem állítanak elő fizikai terméket (pl. téglát, acélt, cementet), a hő/elektromosság előállítása és/vagy felhasználása képezi az "ipari folyamatot". Például egy olyan létesítmény esetében, amely csak távfűtést termel, az ipari folyamat rendszerhatára magában foglalja a termelt és a létesítmény határára szállított hőt. Az olyan ajánlások, mint például a hatékonyabb kazánok, vagy a távfűtés céljából a létesítményen belül a hőt szállító csövek jobb szigetelése, így az ipari folyamatok körébe tartoznak. Az ipari folyamat határain kívül esik a hő felhasználása pl. a létesítményen belüli irodaházak fűtésére.

A 4. táblázatban példák találhatók arra, hogy mely ajánlástípusok tartoznak, illetve nem tartoznak az ipari folyamathoz.

4. táblázat: Példák az ipari folyamat szempontjából releváns és nem releváns intézkedésekre

Példák ...	
... a létesítményben végzett ipari folyamat rendszerhatárain belüli intézkedésekre	... a létesítményben végzett ipari folyamat rendszerhatárain kívül eső intézkedésekre
<ul style="list-style-type: none"> • Gázkazán cseréje egy hatékonyabb gázkazánra amely a termelési folyamathoz használt hő termeli pl. alapanyag fűtésére. • Hatékonyabb kemencére vagy kohóra történő áttérés • Hatékonyabb desztilláló oszlopra való átállás • A csövek jobb szigetelése a létesítményen belüli mérhető hő szállítására, ahol a hőt a termeléshez használják fel • Hatékonyabb elektromos keverő használata • Hulladékhőt felhasználó hőhasznosító telepítése, pl. a hulladékgázok elégetése • Folyamat optimalizálás, ami kevesebb fáklyázást eredményez • Folyamat optimalizálás, amely optimalizált égési görbéhez és így kevesebb tüzelőanyag-felhasználáshoz vezet • Folyamat optimalizálás, amely során kevesebb hulladék termék keletkezik 	<ul style="list-style-type: none"> • Gázkazán cseréje egy hatékonyabb kazánra amely csak irodák fűtésére használt hő termel • Energiatakarékosabb hűtőszekrényekre való átállása létesítmény irodai étkezdéjében • LED-es világításra való átállás • A létesítmény határain kívülről érkező hő szállítását szolgáló csövek jobb szigetelése • Buszjáratok szervezése a munkavállalók munkába és haza szállítása céljából • Energia-tudatos munkavállalói magatartásra ösztönző képzés • Az adminisztratív folyamatok optimalizálása annak érdekében, hogy kevesebb nyomtatott dokumentumra legyen szükség • Végrehajtási eljárások a munkavállalók ösztönzésére, annak érdekében, hogy a munkába járáskor vonattal utazzanak

Megjegyzés: Egyes intézkedések vonatkozhatnak az ipari folyamatra, de nem vezethetnek ÜHG-megtakarításhoz a létesítményeken belül (pl. csak az importált villamosenergia-fogyasztás megtakarításaira vonatkoznak), lásd még a 4.8. fejezet

4.4 Megtérülési idő

A FAR 22a. cikk (1) bekezdés (a) pontja szerint: "az ajánlás által érintett befektetések megtérülési ideje meghaladja a három évet".

Általában az egyes intézkedések megtérülési idejét és a szükséges beruházást az EED audit jelentésében kell meghatározni. Az üzemeltetőknek maguknak kell meghatározniuk a valószínű megtérülési időt és a beruházási költségeket azokban az esetekben, amikor az nem szerepel a jelentésben. A FAR nem határozza meg, hogyan kell kiszámítani ezt a megtérülési időt, és milyen feltételezések (energiaárak, személyzeti költségek stb.) alkalmazandóak. Ahol a nemzeti jog követelményeket tartalmaz a megtérülési idő kiszámítására vonatkozóan, ott ezeket a követelményeket kell alkalmazni. Ellenkező esetben az üzemeltetők belső szabványait és útmutatójukat használhatják a megtérülési idő kiszámításához (hasonlóan az „ésszerűtlen költségek” bemutatásához). Ezek jellemzően a pénzügyi elszámolási szabályok részét képezhetik (pl. egyéb beruházások esetében).

A három évnél hosszabb megtérülési idő bizonyításának egyik módja a következő egyenlet alkalmazása:

$$\sum_{\text{Év}=1}^3 \text{Beruházási költség} > \sum_{\text{Év}=1}^3 \text{Költségmegtakarítások és többletbevételek}$$

Ebben a képletben a költségmegtakarítás magában foglalja az energiamegtakarítást, de más megtakarított költségeket is, például személyzeti vagy működési megtakarításokat, például az energiamegtakarítást a csökkentett anyagfelhasználás miatt. Ha az energiahatékonysági intézkedés miatt több termék készül, akkor a többletbevételt is figyelembe kell venni.

Ha egy intézkedés megtérülési ideje meghaladja a 3 évet, ezt például a felső vezetés vagy az energetikai auditor által aláírt eskü alatti nyilatkozattal lehet megerősíteni. Az ilyen nyilatkozatot a hitelesítőnek ellenőriznie kell, és az ingyenes kiosztási kérelem részeként be kell nyújtania a CA-hoz

4.5 Ésszerűtlen beruházási költségek / támogatható kritériumok

A FAR 22a. cikk (1) bekezdés (b) pontja szerint: *“az ajánlás végrehajtásának beruházási költségei meghaladják az alábbi küszöbértékek valamelyikét:*

- i. a létesítmény éves forgalmának 5 %-a vagy a létesítmény nyereségének 25 %-a, az ingyenes kiosztás iránti kérelem 4. cikk szerinti benyújtási határidejét megelőző három naptári év megfelelő éves átlagértékei alapján számítva;*
- ii. a 16. cikk (8) bekezdése alapján ingyenesen kiosztott kibocsátási egységek végleges éves mennyiségéből az első albekezdésnek megfelelően levont mennyiség átlagos éves gazdasági egyenértékének 50 %-a, amelyet a kibocsátási egységeknek a közös aukciós platformon a 4. cikk (2) bekezdésében említett kérelmet megelőző releváns naptári évben érvényes átlagára alapján kell kiszámítani.*

i) pont forgalom és nyereség: A nyereséget és a forgalmat gyakran vállalati (vagy csoport) szinten határozzák meg, ezért előfordulhat, hogy nem feltétlenül felelnek meg azonnal a létesítmény rendszerhatárainak. Ilyen esetben az üzemeltetőnek bizonyítania kell, hogy a létesítmény fajlagos forgalma vagy nyeresége kiszámítható, például belső számviteli szabványokon és útmutatókon alapuló dokumentáció segítségével. Ahol ez megvalósítható, az üzemeltetőnek össze kell hasonlítania az intézkedés beruházási költségeit a létesítmény éves forgalmának 5%-ával vagy a létesítmény átlagos éves nyereségének 25%-ával, attól függően, hogy a két érték közül melyik alacsonyabb. A számítás alapját (azaz a belső szabványoknak és útmutatóknak való megfelelés igazolását) és az eredményeket a hitelesítő rendelkezésére kell bocsátani. Ahol ez nem kivitelezhető, ott az i. pont nem alkalmazható, és csak a ii. pont használható az ésszerűtlen beruházási költségek kiszámítására.

ii. pont gazdasági egyenérték: Ha a kiosztás csökkentését alkalmazzák, a létesítmény végleges éves kiosztásának 20%-a van veszélyben. A veszélyeztetett kiosztás fele így a létesítmény végleges éves kiosztásának 10%-a lenne. A pontos kiosztás azonban nem lesz elérhető az alapadat-jelentések hitelesítése és benyújtása idején. Csak azután lesz elérhető, amikor a referenciaértékek (BM) frissíthetők, és a végleges kiosztás, beleértve az ágazatközi korrekciós tényező (CSCF) kiszámítását is, meghatározásra kerül. Ezért ésszerű helyettesítésként az üzemeltetők az átlagos éves kiosztás (2026–2030) kiszámítását a múltbeli tevékenységi szintekre és más releváns adatokra alapozhatják, amelyeket az

alapadat-jelentésben hitelesítettek, figyelembe véve a kiterjesztett referenciaérték (BM) javulási arányokat és az 1-es ágazatközi korrekciós tényezőt.

A kiosztás pénzben kifejezett értékre való átszámításához egy EU ETS kibocsátási egység éves átlagárát kell használni, például a IV. kiosztási időszak második kiosztási periódusára a 2023-as átlagárak vonatkoznak. Ezt az értéket a Bizottság évente közzéteszi. Az eurótól eltérő pénznemek esetében az éves átlagos átváltási árfolyamot kell alkalmazni ugyanarra az évre, amelyet az EU ETS kibocsátási egység átlagárának meghatározásához használtak.

Példa a gazdasági egyenérték kiszámítására

Egy üvegyártó létesítménynek van egy termék-referenciaérték szerinti létesítményrész (színtelen üvegből készült palackok és tégelyek) és van egy távhőszolgáltatási létesítményrész. A termék-referenciaérték szerinti létesítményrész 2019-2023 évekre meghatározott múltbeli tevékenységi szintje 115 000 t üveg. A hő-referenciaérték szerinti létesítményrész múltbeli tevékenységi szintje pedig 30 TJ.

A termék-referenciaértékre meghatározott előzetes éves kiosztási mennyiséget az alábbiak szerint kell kiszámolni (további részletekért lásd még a GD2 4.1. fejezetét):

$$F_{p,k} = BM_p \times HAL_p \times CLEF_{p,k} \times CBAM_{p,k}$$

ahol:

- $F_{p,k}$ = Éves előzetes kiosztás p termékre k évben (EUA/év-ben kifejezve);
- BM_p = p termék termék-referenciaértéke (EUA/egységben kifejezve);
- HAL_p = p termék múltbeli tevékenységi szintje
- $CLEF_{p,k}$ = k évben p termékre vonatkozó szén-szivárgás kitettségi tényező.
- $CBAM_{p,k}$ = k évben p termékre vonatkozó importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus tényezője, ha van ilyen.

A végleges kiosztási értéket úgy számítják ki, hogy az előzetes kiosztási értéket megszorozzák az ágazatközi korrekciós tényezővel (CSCF). A HAL értékeket az alapadat-jelentésben (BDR) számítják ki, és a fenti számításhoz használják fel. A BM értékek azonban nem lesznek ismertek a vonatkozó energiahatékonysági intézkedések ellenőrzésekor, mivel csak az adatgyűjtés befejeztével számíthatók ki. Konzervatív megközelítés lehet a BM kiszámítása minimális frissítési aránnyal, mivel legalább ez az arány minden esetben érvényes, és a küszöbértéket nem becsülik alá, ami konzervatív megközelítéshez vezet. Alternatív megoldásként a legutóbbi adatgyűjtés során megállapított frissítési arányt lehet legjobb becslésként használni.¹⁵

A BM16-ra vonatkozó BM érték - Színtelen üveg palackok és tégelyek BM értéke 0,382 t CO_{2e}/t a FAR I. mellékletében. A BM-ek minimális frissítési aránya 2026-2030 között évekre évenként 0,3% az ETS irányelv 10a. cikk (2) bekezdés (d) pontja értelmében. A frissítési ráta 20 éven keresztül alkalmazása (2008-2028 között) $0,382 \times (1 - 20 \times 0,3\%) = 0,359$ indikatív BM-értéket eredményez, amely ehhez a számításhoz felhasználható.

¹⁵ https://climate.ec.europa.eu/system/files/2021-10/policy_ets_allowances_bm_curve_factsheets_en.pdf
Felhívjuk azonban a figyelmet arra, hogy 0,3% alatti frissítési arány nem használható.

Így az éves előzetes kiosztási érték az alábbi:

$$F_{p,k} = 0.359 \times 115\,000 \times 1 \times 1 = 41\,285.$$

A távhőnél ugyanezt a számítást kell elvégezni (részletesebben lásd a GD2 4.3 fejezetet, a max. 2,5%-os évi BM javulási arányt feltételezve):

$$F_{DH,k} = 31.2 \times 30 \times 0.3^{16} \times 1 = 281$$

1-es CSCF-et feltételezve a létesítmény így évente 41 566 kibocsátási egységet kapna ingyenesen. A Bizottság a 2023. évre egy EU ETS kibocsátási egység átlagárát tesz közzé¹⁷. 83,6 €/t CO₂ értéket feltételezve az éves ingyenes kiosztás gazdasági egyenértéke 3.474.918 €. A kockázatnak kitett 20% fele tehát 347.492 € (= 10% * 3.474.918). Így a 347.492 €-t meghaladó javasolt intézkedések beruházási költségei figyelmen kívül hagyhatók az értékelésből.

4.6 Létesítmény-specifikus üzemeltetési feltételek

A FAR 22a. cikk (1) bekezdés (e) pontja szerint: “ azok a létesítményspecifikus üzemeltetési feltételek, beleértve a tervezett vagy nem tervezett karbantartási időszakokat is, amelyek alapján az a) pontban említett megtérülési időszakot meghatározták, még nem következtek be”

Az üzemeltető elegendő bizonyítékot kell, hogy szolgáltatson a hitelesítő részére arra vonatkozóan, hogy egy ajánlás végrehajtásához különleges feltételek szükségesek. Az üzemeltetőnek továbbá bizonyítania kell, hogy ezek a feltételek az ajánlás megfogalmazása óta nem merültek fel. Ehhez az üzemeltetőnek létesítményspecifikus információkat kell felhasználnia, pl. a múltbeli és jövőbeli karbantartási munkákra vonatkozó terveket. Amennyiben az üzemeltető bizonyítani tudja, hogy ezek a konkrét üzemeltetési feltételek még nem merültek fel, az adott intézkedés végrehajtását nem kell tovább értékelni. Az üzemeltetőnek azt is jeleznie kell, hogy a létesítményspecifikus feltételek mikor fognak teljesülni, és a végrehajtás mikor fejeződhet be. Ezáltal a hitelesítő és az illetékes hatóság világos képet kap arról, hogy az ilyen ajánlás végrehajtása mikor végezhető el ésszerűen.

Az intézkedés a jövőben végrehajtásának biztosítását az üzemeltető megerősítheti, például aláírhat egy eskü alatt tett nyilatkozatot arról, hogy az intézkedést végrehajtják, amint a meghatározott üzemeltetési feltételek bekövetkeznek. Az üzemeltető minden rendelkezésre álló releváns bizonyítékot be kell, hogy mutasson a hitelesítőnek annak igazolására, hogy az intézkedés végrehajtására akkor kerül sor, amikor az üzemeltetési feltételek bekövetkeznek, pl. hogy az intézkedés a létesítmény leállítására vonatkozó tervek, tervezett karbantartási programok, végrehajtási tervek vagy a végrehajtással megbízott vállalatokkal kötött szerződések részét képezi, és esetleg olyan dokumentumokat, mint a tervezés részeként előre beszerzett berendezések számlái.

¹⁶ Megjegyezzük, hogy a távfűtés CLEF értéke 0,3.

¹⁷ [Hivatkozás hozzáadása, amikor ismertté válik](#)

4.7 A fennmaradó intézkedéseket teljes mértékben végrehajtották?

Ha a 4.2-4.6. fejezetben meghatározott lépések után a létesítményre továbbra is alkalmazhatóak az energiahatékonyságot javító intézkedésekre vonatkozó ajánlások, az üzemeltetőnek bizonyítania kell, hogy vagy minden egyes fennmaradó intézkedést teljes mértékben végrehajtottak, vagy más olyan intézkedéseket hajtottak végre, amelyek egyenértékű ÜHG-csökkentést eredményeznek. Ez utóbbit a 4.8. fejezet tárgyalja.

Annak bizonyítására, hogy az intézkedéseket teljes mértékben végrehajtották, a 6. fejezetben leírt eljárás irányadó. A 7. fejezetben leírt ellenőrzési lépések továbbá segíthetnek az üzemeltetőnek az eljárások kialakításában és az eredmények olyan módon történő bemutatásában, hogy azt a hitelesítő könnyen ellenőrizni tudja.

4.8 Az üvegházhatást okozó gázok csökkentésének egyenértékűsége

A FAR 22a. cikk (1) bekezdés (c) pontja: "az üzemeltető olyan egyéb intézkedéseket hajtott végre a vonatkozó alapidőszak során vagy után, amelyek az érintett létesítményben az üvegházhatásúgáz-kibocsátásnak a 2012/27/EU irányelv 8. cikke szerinti auditjelentésben vagy tanúsított energiagazdálkodási rendszerben ajánlottakkal egyenértékű csökkentését eredményezik"

Az üzemeltető által az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése érdekében meghozandó egyéb intézkedések ösztönzése érdekében a FAR lehetővé teszi egyéb intézkedések végrehajtását, amennyiben az alábbi feltételek mindegyike teljesül:

- Az intézkedéseket a vonatkozó bázisidőszakban vagy azt követően hajtották végre (pl. 2019-ben vagy azt követően a IV. kereskedési időszak második kiosztási periódusában), és
- Az intézkedések az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásával egyenértékű csökkenéshez vezetnek.

Amennyiben alternatív intézkedéseket hajtottak végre, az üzemeltetőnek kell bizonyítania, hogy mindkét feltétel teljesül.

Az ilyen üvegházhatású gázok csökkentésére vonatkozó egyenértékűség meghatározásához először a rendszerhatárokat kell meghatározni. A FAR kimondja, hogy a kibocsátáscsökkentésnek "a létesítményen belül" kell megvalósulnia. Így csak magának a létesítménynek a közvetlen kibocsátásait kell figyelembe venni, és a 22a. cikk (1) bekezdésének d) pontjával való összhang érdekében (lásd a 4.3. fejezet) csak magára az ipari folyamatra vonatkozó üvegházhatású gázok megtakarítását kell figyelembe venni. Így például, ha egy EED-ajánlás kizárólag importált villamos energiára vonatkozik (saját villamosenergia-termelés nélkül), a létesítményen belüli üvegházhatásúgáz-megtakarítás nulla. Ha azonban a villamos energiát részben vagy egészben helyben állítják elő, akkor a kapcsolódó üvegházhatásúgáz-megtakarítást figyelembe kell venni, amikor összehasonlítják az egyéb intézkedésekből származó üvegházhatású gáz-megtakarítással. Ezért amennyiben a villamos energiát a helyszínen állítják elő, a saját termelés megfelelő hányadát kell figyelembe venni az ajánlás üvegházhatású gáz-megtakarításának a kiszámításakor.

Sok esetben hasznos lesz a kibocsátáscsökkentést a létesítményrészekkel összefüggésben értékelni. Ennek a megközelítésnek az az előnye, hogy a létesítményrészekre vonatkozó adatok jól ismertek, és a konkrét kibocsátási tényezőt (pl. t CO₂/t termék) össze lehet hasonlítani az alternatív intézkedéssel várhatóan elérhető kibocsátási tényezővel. Amennyiben lehetséges, az üzemeltető biztosítja, hogy a kibocsátás kiszámításához használt adatok összhangban legyenek a létesítményre vonatkozó nyomkövetési tervvel (MP) és nyomkövetési módszertani tervvel (MMP). Egy alternatív intézkedés például csökkentheti egy adott tüzelőanyag fogyasztását. A megfelelő kibocsátáscsökkentés kiszámításához számítási tényezőkre (NCV, EF,...) lesz szükség. Ezeket a tényezőket adott esetben a MMP-ből kell átvenni.

Ügyelni kell azonban arra, hogy az egész létesítmény üvegházhatású gáz-kibocsátását csökkenteni kell. Ha tehát az intézkedések csökkentik a kibocsátást egy létesítményrészben, de növelik azt egy másikban, akkor mindkettőt együttesen kell értékelni, és a teljes hatást kell értékelni, biztosítva, hogy a létesítmény teljes kibocsátása csökkenjen.

Példa

Egy agyagtéglákat gyártó létesítmény nemrég egy új alagútkemencét állított fel, amely lehetővé teszi számukra, hogy több hőt tartsanak a kemencében, és így csökkentsék az égetéshez felhasznált tüzelőanyag mennyiségét. Ezenkívül különböző kemencekocsikat használnak, amelyek tologatásához kevesebb energiára van szükség. Az egy tonna termékre jutó fajlagos energiafogyasztás (SEC) így 1,1 GJ/t-ről 0,8 GJ/t-ra csökkent a tüzelőanyag-referenciaérték szerinti létesítményrészben. Mivel azonban kevesebb hő távozik a kemencéből, a tömbök szárítása során több tüzelőanyagot kell felhasználni. A korábban ehhez a lépéshez használt kemence hője már nem áll rendelkezésre, és az erre a lépésre vonatkozó fajlagos kibocsátási tényező 0,6 GJ/t-ről 0,7 GJ/t-ra nőtt. Mivel a kemencén és a szárítón ugyanaz a termékmennyiség halad át (100 000 t termék), és mindkét létesítményrész csak földgázt (EF= 56,1 t CO₂/TJ) használ tüzelőanyagként, az üvegházhatású gázok megtakarítása könnyen kiszámítható: lásd az 5. táblázatot, amelyből egyértelműen kiderül, hogy a létesítmény szintjén a teljes kibocsátás csökkent. A kemencekocsik cseréje miatti villamosenergia-megtakarítást nem vettük figyelembe, hiszen az nincs hatással a létesítmény közvetlen kibocsátására, mivel a létesítmény az összes felhasznált villamos energiát importálja.

Az 1 112 t CO₂ megtakarítást ezután össze lehet hasonlítani a többi intézkedésből származó megtakarítással, hogy megállapítható legyen, hogy egyenértékű csökkenés történt-e.

5. táblázat: A kibocsátás-csökkentés számítása

	korábbi SEC érték	későbbi SEC érték	Kibocsátás korábban	Kibocsátás később	Kibocsátás csökkentés
	[GJ/t]	[GJ/t]	[t CO ₂]	[t CO ₂]	[t CO ₂]
tüzelés	1,1	0,8	6 171	4 488	1 683
szárítás	0,6	0,7	3 366	3 927	-561
létesítmény szinten összesen					1 122

6. táblázat: Egyéb példák a figyelembe vehető/nem figyelembe vehető alternatív intézkedésekre

Egyéb példák alternatív intézkedésekre, amelyek...	
...figyelembe vehetők.	... <u>nem</u> vehetők figyelembe
<ul style="list-style-type: none"> • A létesítményben termelt hő megtakarítását szolgáló készülékek cseréje • Villamos energia megtakarítást eredményező készülékek cseréje, ha a villamos energiát fosszilis energiahordozó forrásokból a létesítményen belül állítják elő (pl. kapcsolt hő- és villamosenergia-termelés) • Különböző inputok használata, amelyek kevesebb kibocsátást eredményeznek (pl. tüzelőanyag, technológiai anyagok, ...) • Megújuló biomassza felhasználása • A folyamatok optimalizálása, azzal, hogy ugyanaz a termelés kevesebb kibocsátással jár (pl, kevesebb törés) 	<ul style="list-style-type: none"> • Olyan készülékek cseréje, amelyek importált hőt takarítanak meg, mivel ez nincs hatással a létesítmény közvetlen kibocsátására • Olyan készülékek cseréje, amelyek energiát takarítanak meg, ha a villamos energia kizárólag importból származik • Az épületek szigetelése, mivel ez nem kapcsolódik az ipari folyamathoz

5 A csökkentéssel visszatartott kibocsátási egységek visszaszerzése

A Bizottság (EU) 2024/873 felhatalmazáson alapuló rendelet (21) preambulumpontja szerint:

“...A feltételhez kötöttség bevezetéséből eredő ösztönző hatás megőrzése érdekében lehetővé kell tenni a létesítmények számára, hogy visszaszerezzék a tőlük levont ingyenes kiosztásokat, miután az éves tevékenységi szintről szóló jelentés részeként végrehajtották az ajánlott intézkedéseket, és ezen intézkedések végrehajtása hitelesítve lett. Létre kell hozni az előírásoknak nem megfelelő létesítményekre vonatkozó feltételeknek az éves tevékenységi szintről szóló jelentést követő éves felülvizsgálati ciklusát. Az előírásoknak meg nem felelő létesítmények üzemeltetőinek, amelyek ingyenes kiosztásai 20 %-kal csökkentésre kerültek, hitelesített bizonyítékot kell szolgáltatniuk az illetékes hatóság részére a feltételhez kötöttség miatt csökkentett ingyenes kiosztások visszaszerzése érdekében ajánlott valamennyi intézkedés végrehajtásáról.”

Amint a 4. fejezetben jeleztük, a levonás elkerülése érdekében valamennyi ajánlást az ellenőrzött alapadat-jelentés benyújtásáig (pl. 2024. május 30-ig) végre kell hajtani. Ha azonban az üzemeltető az új kiosztási időszak első ellenőrzött ALC-jelentésének benyújtásáig (vagyis a IV. kereskedési időszak második kiosztási periódusára vonatkozóan 2026. március 31-ig) a hitelesített alapadat-jelentés benyújtásáig fennálló összes ajánlást teljes mértékben végrehajtja, visszakaphatja a csökkentéssel visszatartott ingyenes kibocsátási egységeket. Ebben az esetben 2026-ban megkapja a teljes kiosztást, a 20%-os csökkentés nélkül (lásd a 4. ábra).

Ellenkező esetben a csökkentést kell alkalmazni. Az üzemeltetőnek azonban minden évben lehetősége van arra, hogy az éves tevékenységi szintről szóló jelentés részeként igazolja, hogy az összes ajánlott intézkedést teljes mértékben végrehajtotta, és így a kiosztási időszak hátralévő részére megkapja a teljes kiosztást.

Van azonban egy kulcsfontosságú előfeltétel. Az üzemeltetőnek bizonyítania kell az illetékes hatóság felé, hogy az ajánlás végrehajtása befejeződött, és a hitelesítő ezt a tényt az adott ALC-jelentéshez kapcsolódó hitelesítési jelentésben leigazolta. A hitelesítő a 7. fejezetben leírtakhoz hasonló ellenőrzéseket végez. A 4. fejezet leírtak szerint az illetékes hatóság feladata annak értékelése, hogy a kibocsátási egységek ilyen jellegű visszajuttatása releváns-e, miután áttekintette az üzemeltető bizonyítékait, a hitelesített éves tevékenységiszint-jelentést és az arra vonatkozó hitelesítői jelentést. Ezt a visszajuttatási folyamatot az ALC rendelet fogja szabályozni.

6 Az ajánlások végrehajtási eljárása

FAR 22a. cikk (2) bekezdés: „Az üzemeltető írásos eljárásokat dolgoz ki, hajt végre, dokumentál és tart fenn az ajánlások végrehajtására vonatkozóan, adott esetben bizonyítékokkal támasztva alá az (1) bekezdésben felsorolt feltételek alkalmazását.”

Mind a kibocsátás nyomonkövetési terv, mind az ingyenes kiosztás nyomonkövetési módszertani terve (MMP) esetében az eljárásokra való hivatkozás az EU ETS keretében jól bevált folyamat. Ezt akkor alkalmazzák, ha azok a nyomonkövetési tevékenységek (például az ajánlott energiahatékonysági intézkedések végrehajtásának állapota), amelyek nem minden részletükben döntő fontosságúak, és amelyek jellegüknél fogva hajlamosak arra, hogy szükség szerint gyakran módosuljanak, „írással eljárásokba” foglalhatók. Az eljárásra az MMP-ben hivatkozni kell, a hitelesítőknek ellenőrizniük kell az eljárás végrehajtását (lásd a 7. fejezet), és kérésre az illetékes hatóság rendelkezésére kell bocsátani.

Az ajánlott intézkedések helyzetének nyomonkövetése és az ajánlások végrehajtására vonatkozó bizonyítékok összegyűjtése céljából ennek az eljárásnak legalább a következő szempontokra kell kiterjednie:

- Ki felelős az energiahatékonysági irányelv (EED) audit-jelentéseiből vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszerből eredő ajánlások nyomon követésének egyes lépéseivel;
- Milyen lépéseket tesznek az egyes ajánlott intézkedések végrehajtási folyamatának nyomonkövetése érdekében. Ez magában foglalja az audit-jelentésekben vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszerekben szereplő „cselekvési pontok” vagy egyéb nyomon követési formák konkrét „energiahatékonysági intézkedési ajánlásokká” történő átalakítását, ahol alkalmazható;
- Adott esetben a vállalati szintű adatok és információk (intézkedésekre tett ajánlások, forgalom, nyereség, stb.) átalakítása létesítményszintű vagy ipari folyamatszintű adatokká és információkká;
- Feltételezések és számítási lépések minden releváns paraméterre vonatkozóan (lásd a 4. fejezet alpontjait), mint például a megtérülési idő, arányosság, egyenértékű intézkedések stb.
- Az adatminőség biztosításának módja (pl. rendszeres találkozók az ajánlásokat végrehajtó érintett csoport(ok) és az EU ETS csoport között, képzés, 4-szem elv);
- Hol tárolják az egyes ajánlott intézkedések állapotára vonatkozó adatokat és információkat.

7 Hitelesítési szempontok

A FAR 22a. cikke előírja, hogy a hitelesítőnek az alapadat-jelentések hitelesítésének részeként és adott esetben az éves tevékenységi színtről szóló jelentések hitelesítésének részeként ellenőriznie kell és jóváhagynia az energiahatékonysági ajánlások végrehajtását.

A hitelesítő az energiahatékonysági ajánlások hitelesítése során annak értékelésére összpontosít, hogy az ajánlások végrehajtása megtörtént-e. Így a hitelesítő az üzemeltető által a végrehajtásra vonatkozóan benyújtott bizonyítékokkal együtt az energiaaudit-jelentéshez vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszer eredményeihez kapcsolódó információkra támaszkodik, és nem ismétli meg az energiaauditor által elvégzett auditokat¹⁸. Az energiahatékonysági ajánlások végrehajtásának jóváhagyása céljából a hitelesítőnek, bizonyos ellenőrzést el kell végeznie, többek között a következőket:

- Ellenőrzi, hogy támaszkodhat-e az energiaaudit információira és az üzemeltető bizonyítékaira, ahogyan az bármely auditbizonylat ellenőrzése során is történne a hitelesítés érdekében:
 - o Az energiaauditor rendelkezik-e az adott tagállamban az auditok elvégzésére vonatkozó képesítéssel és tanúsítvánnyal.¹⁹ Azokban az országokban, ahol nyilvántartás(ok) (vagy szakmai testületek) segítségével vezetik a jogosult és képzett auditorok listáját, ez egy egyszerű keresztellenőrzés lenne a nyilvántartással, hogy az energiaauditor szerepel-e a listán. Az energetikai auditorok alkalmasságának ellenőrzéséért felelős kormány vagy intézmény már ellenőrizte az egyes energetikai auditorok képesítését és alkalmasságát a meghatározott szabványok alapján. Az ilyen nyilvántartások nyilvánosak és az EU ETS-hitelesítők számára hozzáférhetőek. Ha ilyen nyilvántartásokat nem használnak, a hitelesítőnek ellenőriznie kell az egyes tagállamokban az auditorok jóváhagyására/ tanúsítására vonatkozó szabályokat, és egyeztetnie kell az illetékes szabályozó hatósággal vagy intézménnyel;
 - o Az ajánlások vállalati, szervezeti vagy egyedi telepítési szintre vonatkoznak-e. Az ETS-hitelesítő azokra az ajánlásokra összpontosít, amelyek az egyes létesítmények ipari folyamatai szempontjából relevánsak. Ha az ajánlások vállalati vagy szervezeti szintűek, a hitelesítő ellenőrzi az üzemeltető bizonyítékát arra vonatkozóan, hogy az ajánlásokat hogyan osztották el vagy hogyan osztották fel az egyes ETS-létesítmények között, hogy megbizonyosodjon arról, hogy azok ésszerűek.
- Ellenőrzi az üzemeltető által az energiahatékonysági ajánlások végrehajtására vonatkozóan benyújtott bizonyítékokat, többek között:
 - o Az üzemeltető létrehozott-e, végrehajtott-e és dokumentált-e eljárást az energiahatékonysági ajánlások végrehajtására. Az eljárások ellenőrzése a szokásos hitelesítési folyamat része,
 - o Az üzemeltető tett-e konkrét intézkedéseket az ajánlások végrehajtására, pl:

¹⁸ Az energiaauditor lehet ilyen auditok elvégzésére tanúsított külső auditor, vagy energiagazdálkodási rendszerek esetében belső energiaauditok elvégzésére képzett és kiképzett belső auditor.

¹⁹ Ahol van belső auditor, az ETS-hitelesítő ellenőrzi, hogy van-e bizonyíték arra, hogy a belső auditor kompetens (pl. hogy az auditor rendelkezik-e belső energiaauditok elvégzésére vonatkozó képességgel).

- Az üzemeltető rendelkezik-e olyan döntéshozatali, forráselosztási, beszerzési és projektirányítási eljárással, amelyet az ajánlások végrehajtására hoztak létre és alkalmaznak.
- Megtörtént-e az energiahatékonysági projektek jóváhagyása és végrehajtása, beleértve a tőkeköltségek elosztásának folyamatát, a berendezések üzembe helyezését vagy az ajánlás végrehajtásához szükséges egyéb intézkedéseket, az ajánlások végrehajtásához szükséges személyzet vagy vállalkozók beszerzését vagy felvételét.

o Az ajánlásokat az eljárásokban vagy a végrehajtási tervekben befejezettként jelölték-e meg, és/vagy van-e teljesítési igazolás, üzembe helyezési igazolás vagy ezekkel egyenértékű dokumentum.

A fent említett ellenőrzések azt mutatják, hogy az EU ETS hitelesítő nem ellenőrzi azt, hogy az ajánlásokat megfelelően hajtották-e végre. Ehelyett az EU ETS hitelesítője arra figyel, hogy le legyenek ellenőrizve az ajánlások végrehajtásának befejezését igazoló bizonyítékok. A hitelesítők ezt elvileg hasonló módon kezelik, mint amikor a hitelesítésük egyéb területei során szerzett más típusú bizonyítékokkal szembesülnek: pl. biomassa-tanúsítványok és fenntarthatósági igazolások ellenőrzése, akkreditált laboratóriumok elemzési eredményeinek ellenőrzése, valamint a belső ellenőrzési rendszerek ellenőrzése. A hitelesítő ellenőrzi a bizonyítékokat annak biztosítása érdekében, hogy azok hihetőek legyenek, és hogy a következtetések levonása során támaszkodni lehessen rájuk.

Az intézkedések relevanciájának ellenőrzése során (azaz a 4. fejezetben tárgyalt valamennyi lépés) a hitelesítő azt ellenőrzi, hogy az üzemeltető bizonyítékai alapján alkalmazható-e valamelyik feltétel. Az illetékes hatóság a hitelesítési jelentésben szereplő információkat és adott esetben az üzemeltető által benyújtott egyéb bizonyítékokat²⁰ használja fel annak értékeléséhez, hogy bármelyik kivétel alkalmazható-e. A 7. táblázat bemutatja, hogy a hitelesítőnek milyen ellenőrzéseket kell elvégeznie ebből a célból.

²⁰Az illetékes hatóság további információkat kérhet, ha ez szükséges.

7. táblázat: A hitelesítő által elvégzendő ellenőrzések

A hitelesítőnek a következő ellenőrzéseket kell elvégeznie:

Annak ellenőrzése, hogy vannak-e ajánlások az alkalmazandó energiaauditokból vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszerből (4.2. fejezet): a hitelesítő ellenőrzi az üzemeltető alapadat-jelentésében szereplő önyilatkozatot, és keresztellenőrzéseket végez az üzemeltetőtől származó egyéb bizonyítékokkal (pl. az ajánlások végrehajtására vonatkozó eljárás, az energiaauditról szóló jelentések és az energiagazdálkodási rendszerek vonatkozó jelentései). Ha nincsenek ajánlások vagy releváns auditok, a hitelesítőnek nem kell további intézkedéseket tennie. A hitelesítőnek ezt a feltételt a stratégiai elemzés során kell ellenőriznie.

Annak ellenőrzése, hogy az ajánlások az ipari folyamat rendszerhatárain belül energiamegtakarítást eredményeznek-e a létesítményben (4.3. fejezet). A hitelesítő ellenőrzi, hogy az adott energiahatékonysági ajánlás a létesítmény rendszerhatárait és magára az ipari folyamatra vonatkozik-e. E célból a hitelesítő az üzemeltető által benyújtott bizonyítékokat összeveti az engedélyben, a nyomonkövetési tervben és a nyomonkövetési módszertani tervben szereplő információkkal.

Szükség esetén a hitelesítő ellenőrzi az intézkedés végrehajtása előtti adatokat és a hitelesítés során a végrehajtás állapotával kapcsolatos legjobb rendelkezésre álló adatokat, hogy megállapítsa, az intézkedés végrehajtásával elérhető-e energiamegtakarítás (pl. a projekt végrehajtása előtti működési energiafogyasztás alapadatai és a végrehajtás utáni adatok egyezése). Ebben az esetben a hitelesítő megvizsgálja a szükséges „normalizálást” is annak biztosítása érdekében, hogy az összehasonlítás „hasonló a hasonlóhoz” legyen²¹. Az üzemeltetőnek be kell nyújtania a szükséges bizonyítékokat, amelyeket a hitelesítő ezt követően ellenőriz. A legtöbb esetben a hitelesítő ellenőrzéseinek középpontjában az áll, hogy az ajánlások a rendszer határait és a létesítmény ipari folyamatára vonatkoznak-e.

A megtérülési idő ellenőrzése (4.4. fejezet): a legtöbb esetben a megtérülési időt az energiaaudit-jelentésben vagy az energiagazdálkodási rendszer által kibocsátott információkban határozzák meg. Egyes esetekben azonban előfordulhat, hogy megtérülési idő nincs megadva az energiaaudit-jelentésben vagy a tanúsított energiagazdálkodási rendszer információi között. Ebben az esetben a hitelesítő ellenőrzi, hogy az üzemeltető megadta-e a megtérülési idő meghatározásához használt inputot, a megtérülési idő meghatározásához használt információk érvényességét és a megtérülési idő meghatározására szolgáló módszer helyes alkalmazását. Ha a megtérülési idő meghatározásában külső energetikai auditor vesz részt, az üzemeltetőnek be kell szereznie minden vonatkozó információt ettől a külső energetikai auditortól (pl. az ellenőrzéshez szükséges tényleges adatokat vagy a független energetikai auditor hitelesített nyilatkozatát a kiszámított megtérülési időre vonatkozóan).

A beruházási költségek arányosságának ellenőrzése (4.5. fejezet): a hitelesítő az üzemeltető bizonyítékai alapján ellenőrzi, hogy nem lépik-e túl az FAR 22a. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott küszöbértékeket, valamint a beruházási költségek kiszámításához használt információk érvényességét. A hitelesítőnek meg kell vizsgálnia a beruházási költségek kiszámításának alapját, hogy ellenőrizze, hogy a bemeneti információk és a feltevések ésszerűek

21 Pl. a projekt megvalósítása utáni műveletekre vonatkozó adatokra ugyanazon feltételek vonatkoznak, mint a projekt megvalósítása előtti műveletek adataira, annak érdekében, hogy biztosítsák a következetességet az adatok összehasonlításakor.

voltak-e, és adott esetben össze kell hasonlítani a jogszabályban előírt elszámolásokkal vagy más hivatalos számviteli nyilvántartásokkal.²²

Annak ellenőrzése, hogy a létesítményspecifikus üzemeltetési feltételek (4.6. fejezet), beleértve a tervezett vagy nem tervezett karbantartási időszakokat, amelyek alapján a megtérülési időszakot meghatározták, már bekövetkeztek-e vagy sem.²³ A hitelesítőnek bizonyítékot kell szereznie az üzemeltetőtől a megtérülési időszak meghatározásának alapjául szolgáló üzemeltetési feltételekről, valamint a karbantartás és a leállások stb. tervezéséről. Ez lehetővé tenné a hitelesítő számára, hogy ellenőrizze az üzemeltető azon állítását, miszerint ezek a feltételek még nem következtek be. Ezen túlmenően a hitelesítő ellenőrzi az üzemeltető bizonyítékát arra vonatkozóan, hogy a létesítmény konkrét feltételei várhatóan mikor teljesülnek, és az ajánlásokat mikor lehet végrehajtani (pl. annak ellenőrzésével, hogy az intézkedések végrehajtása része-e a létesítmény leállítására vonatkozó terveknek, a tervezett karbantartási programoknak, a végrehajtási terveknek vagy szerződésnek).

Az alternatív intézkedések ellenőrzése (4.8. fejezet): a hitelesítő az üzemeltető által benyújtott projektekre, folyamatokra és a kapcsolódó bizonyítékokra összpontosít, és például a következő kérdéseket ellenőrzi:

- készült-e az alternatív intézkedésre vonatkozó javaslat vagy megvalósíthatósági tanulmány, amely tartalmazza a lehetséges kibocsátáscsökkentésre vonatkozó információkat, milyen projekteket hajtottak végre az alternatív intézkedések végrehajtása érdekében, és a várhatóan elérhető csökkentésekről;
- végeztek-e összehasonlítást az alternatív intézkedés(ek) és az energiaauditból származó ajánlások között a legjobb végrehajtási lehetőségek meghatározása érdekében;
- hogyan választották ki és hagyták jóvá az alternatív intézkedést, beleértve a konkrét projektek jóváhagyására vonatkozó döntéshozatalt;
- a kiválasztott projekt(ek) finanszírozásának elosztása és adott esetben a végrehajtás ütemezése²⁴;
- a projektervezés és a végrehajtási folyamat projektmenedzsmentje;
- a műszaki szállítók (vagy szolgáltatók, pl. magatartásváltoztatás) kiválasztása és beszerzése;
- az alternatív intézkedések végrehajtásának befejezése, valamint a hivatalos befejezési tanúsítvány/aláírás stb.;

²²A kérdés, hogy a hitelesítő támaszkodhat-e a jogszabályban előírt és egyéb hivatalos számviteli nyilvántartásokra, attól függ, hogy a hivatalos (auditált) számviteli jelentések hogyan igazodnak a kibocsátási jelentésekben, az alapadat-jelentésekben és az éves tevékenységi szintű jelentésekben szereplő naptári évekre vonatkozó adatokhoz.

²³ Szükség lehet egy eskü alatt tett és aláírt vezetői nyilatkozatra, amelyben az üzemeltető megerősíti bizonyos kérdéseket (pl. azt, hogy bizonyos létesítmény specifikus üzemeltetési feltételek bekövetkeztek-e)

²⁴ Például egy létesítmény dönthet úgy, hogy végrehajt egy konkrét intézkedést az energiahatékonyság növelése érdekében, az azonban nem biztos, hogy azt az adott folyamat következő nagyobb leállításáig végre lehet hajtani.

- az alternatív intézkedések végrehajtásával egyenértékű ÜHG-csökkentést értek-e el az energiahatékonysági ajánlások végrehajtásától várt ÜHG-csökkentéshez képest. Ez magában foglalja például a végrehajtás előtti és utáni kibocsátási adatok ellenőrzését és a kibocsátási tényező (pl. t CO₂/t termék) alkalmazását, valamint annak értékelését, hogy ez hogyan hasonlítható össze az alternatív intézkedések és az energiahatékonysági ajánlások között. Ebben az esetben fontos elkülöníteni a projekt által elért csökkentéseket azokról a csökkentésektől, amelyeket más projektek vagy a létesítmény tevékenységében bekövetkező változások révén lehet elérni.

A fent említett ellenőrzések az **ETS-hitelesítő jelenlegi hatáskörében** is elvégezhetők, anélkül, hogy további akkreditációs körre lenne szükség.

Az ebben a szakaszban leírt ellenőrzések elvégzéséhez a stratégiai elemzés és a hitelesítés egyéb szakaszai során az üzemeltetőnek meg kell adnia a hitelesítő részére a szükséges információkat. További információkért lásd a GD4 6.1.2. fejezetét a kiosztási adatok hitelesítéséről.

A hitelesítőnek ezen fejezetben leírt ellenőrzésekre vonatkozó következtetéseit a hitelesítői jelentésben kell közölnie, beleértve a következőket:

- annak megerősítése, hogy a vonatkozó ellenőrzéseket elvégezték;
- megerősítés arról, hogy az ajánlások végrehajtása befejeződött, vagy hogy a feltételrendszer alóli kivételek valamelyike alkalmazandó (pl. az energiahatékonysági ajánlás(ok) nem volt(ak) releváns(ak) a létesítmény/létesítményrész szempontjából);
- bármely más, az illetékes hatóság számára releváns észrevétel (pl. információ arról, hogy egyes ajánlások végrehajtása nem fejeződött be, az ajánlások végrehajtásának ellenőrzése során tapasztalt rendellenességek).

A hitelesítési jelentés sablonja az alapadat-jelentéshez és az éves tevékenységi szintről szóló jelentés frissítésre kerül. A sablon valamint az alapadatokról szóló jelentések és az éves tevékenységi szintű adatok hitelesítéséről szóló GD4 további útmutatást nyújt.